

Orientacions d'estil d'usos no sexistes ni discriminadors que considerem que poden resultar útils a l'hora de parlar o de redactar

Introducció

La llengua evoluciona constantment i es va adaptant als canvis socials i a les noves maneres de concebre la realitat. A l'Administració hem de vetlar per expressar-nos de la manera més respectuosa possible; hem d'evitar els usos que socialment es reconeixen com a sexistes i, en general, qualsevol ús lingüístic que s'entenga com a discriminatori o ofensiu amb relació a persones o grups socials.

Per a evitar esta discriminació de base lingüística i amb la finalitat que els textos que redactem s'adiguen amb esta voluntat de respecte, apuntem diverses recomanacions.

1. Usem el gènere corresponent

No hem d'oblidar que molts oficis i càrrecs ocupats tradicionalment per homes hui dia són exercits també per dones. Hem d'evitar, per tant, redactats com els següents:

El cap de Personal, Matilde Conesa
El secretari general, Dolors Monet
L'alcalde, Marta Sanz

I redactar d'esta manera:

La cap de Personal, Matilde Conesa
La secretària general, Dolors Monet
L'alcalde, Marta Sanz

2. Les formes de tractament

En els textos administratius és molt útil el tractament de *vós* perquè presenta la mateixa forma per al masculí i per al femení, en singular i en plural, i, per tant, servix per a un o diversos destinataris i per a dones i homes. El tractament de *vostè/vostès* a voltes exigix pronoms diferents segons el sexe del destinatari. *Compareu el exemples següents:*

Aprofite l'ocasió per a saludar-vos ben atentament. [Tractament de *vós*].

Aprofite l'ocasió per a saludar-lo/saludar-la/saludar-los/saludar-les. [Tractament de *vosté*].

Li enviem (*a vosté*) / Els enviem (*a vostés*) / Us o Vos enviem el decret que ens ha sol·licitat. [Tractament de *vós* i de *vosaltres*].

3. Referències a col·lectius d'homes i dones

Quan fem referències en el text a col·lectius en què hi ha homes i dones, sovint podem optar per usar només la forma masculina, i el context i la realitat social ja fan evidents que ens referim a persones sense fer cap distinció per raó de sexe ni de cap altre tipus. *Exemples:*

- Les mesures afecten igualment els funcionaris i els laborals.
- : Podeu accedir al vostre perfil d'usuari.
- La finestreta d'atenció al client està oberta de 9.00 a 13.00 hores.

4. Les formes dobles

Un recurs possible en determinats contextos és separar amb una barra inclinada la forma masculina i la forma femenina (*Benvolgut/Benvolguda*), o afegir la terminació femenina després d'una barra inclinada o d'un guionet (si fem servir la barra no deixem espai a banda i banda; en canvi, sí que deixem un espai abans del guionet).

Darrere del guionet o de la barra s'escriu la lletra que convé afegir a la forma masculina per crear la forma femenina o, si canvia la grafia, totes les lletres que canvien des de l'última vocal tònica inclosa.

un/a treballador/a	president/a
un -a treballador -a	president -a
Benvolgut/uda:	adjudicatari/ària
Benvolgut -uda:	adjudicatari -ària

Si canvia tota la paraula o quasi tota, la repetim sencera després de la barra inclinada. Si la primera paraula va amb majúscula, també hi haurà d'anar la paraula de darrere de la barra.

soci/sòcia	Amic/Amiga
------------	------------

Este recurs té l'avantatge de l'economia, però també té algun inconvenient: d'una banda, la forma més llarga (generalment, la femenina), que es posa darrere la barra o el guionet, esdevé secundària de la primera, i de l'altra, el fet d'omplir el text de barres inclinades i guionets l'enfarfega i en dificulta la lectura. Per tant, convé limitar-ne l'ús a contextos concrets en què l'estalvi d'espai ho justifica (per exemple, en l'encapçalament de circulars o en certes llistes).

Una opció especialment recomanable en l'encapçalament de cartes i altres escrits és la duplicació de les dos formes completes en dos línies.

Benvolgut,

Distingida senyora:

Benvolguda,

Distingit senyor:

Dins del cos dels textos, de tant en tant pot ser útil donar les dos formes completes i coordinades, encara que haurem de tindre en compte que la gramàtica preveu que els adjectius i els participis que depenguen de dos o més mots de gènere diferent van en masculí.

El funcionari o la funcionària haurà de presentar [...].

Els funcionaris i les funcionàries afectats per les mesures de [...].

Com ja hem comentat, esta solució convé no fer-la servir de manera sistemàtica per no forçar la naturalitat del text, i perquè pot arribar a resultar inviable, sobretot en textos llargs. Comprovem-ho:

- *Si el treballador o la treballadora que cal substituir té la condició de funcionari o funcionària, el candidat o la candidata a cobrir la suplència podrà ser nomenat o nomenada funcionari o funcionària interí o interina [...].

5. Les formes col·lectives

Fer servir formes que designen un col·lectiu no és un recurs que resolga tots els casos possibles, però sí que pot resultar útil en determinades circumstàncies. Convé anar amb compte perquè no perdem cap matís rellevant.

En lloc de

els homes

els alumnes

els joves

els ciutadans

els treballadors

els funcionaris

els laborals

els professors

Millor

la humanitat, les persones

l'alumnat

la joventut

la ciutadania

el personal, la plantilla, l'equip

el funcionariat

el personal laboral

el professorat

6. Precaució amb la paraula *persona*

Un altre recurs útil en determinats contextos és l'ús de la paraula *persona*. S'ha d'anar a espai quan s'use perquè també hi ha el risc d'enfarfegar el text, fer-lo poc natural i fins i tot ridícul.

<i>En lloc de</i>	<i>Millor</i>
els interessats	les persones interessades

Però, per exemple, si escrivim *les persones treballadores de la Diputació tenen dret a [...]* no estem dient que tots els treballadors i les treballadores hi tenen dret, sinó només les persones que són treballadores.

7. Recursos formals

En impresos en què la persona interessada ha de fer constar les seues dades, s'ha d'evitar que les referències només siguen vàlides per al masculí. Així mateix, és poc recomanable fer servir la barra inclinada per a separar la forma masculina i la terminació de la forma femenina:

Proposta de millora:

Amb la col·laboració de... (en comptes de Col·laboradors:
Redactat per... (en comptes de Redactors:
Lloc de naixement: (en comptes de Nascut/uda:
Cognoms i nom: (en comptes del/de la sol·licitant:
Domicili: (en comptes de Domiciliat/ada:
Professorat (en lloc de professors o del professor i la
professora)

8. Les formes femenines de professions, condicions i càrrecs

En convocatòries de selecció de personal, en descripcions de llocs de treball i en qualsevol document en què fem referència a professions, condicions i càrrecs, hem de tindre en compte el gènere de la persona a qui ens referim i fer servir les formes femenines corresponents, ja que utilitzar sistemàticament les formes masculines sense tindre en compte a qui es referixen és una forma de discriminació que cal evitar. Per tant, direm:

La tècnica de Contractació
L'enginyera de Carreteres

<i>Forma masculina</i>	<i>Forma femenina</i>	<i>Observacions</i>
administrador	administradora	
administratiu	administrativa	
adjudicatari	adjudicatària	
adjunt	adjunta	
advocat	advocada	<i>és poc freqüent advocadessa</i>
agent	agent	
ajudant	ajudanta	
alcalde	alcaldessa	
ambaixador	ambaixadora	
aparellador	aparelladora	
aprenent	aprenenta	
arquitecte	arquitecta	
arxiver	arxivera	
aspirant	aspirant	aspiranta?
assessor	assessora	
assistent	assistenta	
autor	autora	
auxiliar	auxiliar	
bidell	bidella	
capatàs	capatassa	
cessionari	cessionària	
col·legiat	col·legiada	
compareixent	compareixent	
comptable	comptable	
conductor	conductora	
conferenciant	conferenciant	conferencianta?
conseller	consellera	
conserge	conserge	
contractista	contractista	
creditor	creditora	
degà	degana	
delegat	delegada	
delineant	delineant	delinianta?
depositari	depositària	
diputat	diputada	
director	directora	
empleat	empleada	
enginyer	enginyera	
estudiant	estudiant	estudianta?
fiscal	fiscal	fiscal?
funcionari	funcionària	
gerent	gerent	gerenta?

gestor	gestora	
governant	governant	governanta?
informàtic	informàtica	
inspector	inspectora	
jutge	jutgessa	
licitador	licitadora	
llettrat	llettrada	
membre	membre	
ministre	ministra	
mosso d'esquadra	mossa d'esquadra	
notari	notària	
oficial	oficiala	
operari	operària	
peó	peó	peona?
perit o pèrit	perita o pèrita	
president	presidenta	
procurador	procuradora	
professor	professora	
propietari	propietària	
repcionista	repcionista	
recurrent	recurrent	
regidor	regidora	
representant	representant	
secretari	secretària	
síndic	síndica	
soci	sòcia	
subaltern	subaltern	
supervisor	supervisora	
suplent	suplent	
tècnic	tècnica	
telefonista	telefonista	
tinent d'alcalde	tinenta d'alcalde o d'alcaldia	
tresorer	tresorera	
vigilant	vigilant	vigilanta?
vocal	vocal	
xofer o xòfer	xofera o xòfera	